MILKFOOD LIMITED

5th Floor, 91, Bhandari House, Nehru Place, New Delhi-110 019
Ph.: 26460670-4 / 26463773 Fax : 011-26460823
E-mail : milkfoodltd@milkfoodltd.com, Website : www.milkfoodltd.com
CIN : L15201PB1973PLC003746

MFL/SCY/2019-20 25th January, 2020

The BSE Ltd.,
Phiroze Jeejeebhoy Towers,
Dalal Street, Fort,
Mumbai- 400 001

Sub: Copy of Advertisement published in newspapers – Cancellation of Extra-Ordinary General Meeting
Scrip Code No.: 507621

Dear Sir/Madam

In compliance with Regulation 30 & 47 of the Securities and Exchange Board of India (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, Please find enclosed herewith copies of Notice of Cancellation of Extra- Ordinary General Meeting of Milkfood Limited, as published in **"Financial Express"** – English Daily and **"Daily Mehnat"** – a regional (Punjabi) Daily – both on Saturday, 25th January, 2020.

You are requested to take the same on your records and oblige.

Thanking you,

Yours faithfully
For Milkfood Limited

Rhakur

(Rakesh Kumar Thakur)
Company Secretary

Encl: a/a

milkfood

Regd. Office : P.O. Bahadurgarh-147021 Distt. Patiala (Punjab)
Phones : 0175-2381404 / 2381415
Fax : 0175-2380248

PSL LIMITED

Regd. Office : Kachigam, Daman,
U.T. of Daman & Diu-396210
CIN NO. L67120DD1987PLC002395

NOTICE

Pursuant to Regulations 47 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, notice is hereby given that a **meeting of Board of Directors of the Company is scheduled to be held on Tuesday the 11th day of February, 2020 to consider, approve and take on record the Un-audited Financial Results for the Quarter ended on 31st December, 2019.**

The said notice is also available on the website of the company i.e.**www.psllimited.com**and website of the stock exchanges i.e. **www.bseindia.com**and**www.nseindia.com**

For PSL LIMITED
Sd/-
(ASHOK PUNJ)
MANAGING DIRECTOR

Place : MUMBAI
Date : 24-Jan-2020

Onesource Ideas Venture Ltd

CIN: L74900TN1994PLC097983
J J Manor, 2nd Floor, No. 146, Rukmani Lakshmipathy Road, Egmore Chennai – 600 008
T : (91) - 044 - 4213 4343
F : (91) - 044 - 4213 4333
W : www.osivl.com | E : cs@osivl.com

NOTICE

Notice is hereby given pursuant to Regulation 29(1)(a) of the SEBI(LODR) Regulations, 2015 that a meeting of Board of Directors of the Company will be held at the registered office of the Company on Monday, 03rd day of February, 2020 at 02.00 PM to consider, approve and take on record, inter-alia, the Standalone and Consolidated Un-Audited Financial Results for the quarter and period ended 31st December, 2019 among other items.

By Order of the Board
For Onesource Ideas Venture Limited
Sd/-
Fathima Jalal
DIN: 00479516
Managing Director

Place: Chennai
Date: 23rd January, 2020

PENTOKEY ORGANY (INDIA) LIMITED

CIN:L24116MH1986PLC041681
Regd. Office: Somaiya Bhavan, 45/47, M.G. Road, Fort, Mumbai - 400 001.
Tel. No.:(91-22) 6170 2100**Fax:**(91-22) 22047297
Email:investors@pentokey.com
www.pentokey.com

NOTICE

Pursuant to Regulation 47(1)(a) read with Regulation 29 of Securities and Exchange Board of India (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, notice is hereby given that a meeting of the Board of Directors of the Company is scheduled to be held on Friday, 7th February, 2020 at the Registered Office of the Company at Somaiya Bhavan, 45/47, M. G. Road, Fort, Mumbai-400001 inter alia, to consider and approve the Unaudited Financial Results of the Company for the quarter ended 31st December, 2019.

For Pentokey Organy (India) Limited
Sd/-
Akshay Joshi
Company Secretary & Compliance Officer

Place : Mumbai
Date :24 th January, 2020

Jullundur Motor Agency (Delhi) Limited

CIN: L35999HR1998PLC033943
Regd. Off: 458-1/16, Sohna Road, Opp. New Court, Gurugram - 122001, Haryana, INDIA,
Ph. No.: 0124-3019210, 211
Email ID: info@jmaindia.com,
Website: www.jmaindia.com

NOTICE

NOTICE is hereby given that pursuant to Regulations 29, 33, 47 and any other Regulation(s), if applicable, of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, a meeting of the Board of Directors of the Company is scheduled to be held on Tuesday, 11th February, 2020 at 11:30 AM at its Registered Office situated at 458-1/16, Sohna Road, Opposite New Court, Gurugram -122001, Haryana, inter-alia, to consider and approve the Unaudited Financial Results for the 3rd Quarter and Nine Months ended on 31st December, 2019.

The above details of said meeting are available at website of the Company www.jmaindia.com and also at website of stock exchange www.nseindia.com.

For **Jullundur Motor Agency (Delhi) Limited**
Sd/-
CS Ramkesh Pal
(Company Secretary)
M. No.: A40120

Place: Gurugram
Date: 24.01.2020

WHIRLPOOL OF INDIA LIMITED

(CIN: L29191PN1960PLC020063)
Regd. Office: Plot No. A-4, MIDC, Ranjangaon Taluka-Shirur, Distt. Pune - 412220.
Tel No.: 02138-660100, **Fax No.:** 02138-232376
E-mail: investor_contact@whirlpool.com
Website: www.whirlpoolindia.com

NOTICE

Notice is hereby given pursuant to SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, that a meeting of Board of Directors and Audit Committee of the Company will be held on Friday, February 07, 2020 inter-alia to consider and approve the un-audited financial results for the quarter and nine months ended on December 31, 2019.

Please also be informed that as per the company's Code of Conduct for Prohibition of Insider Trading, the "Trading Window" for dealing in securities of the Company was closed from December 31, 2019 until publication of the financial results and accordingly the same shall remain closed from December 31, 2019 till February 09, 2020 (both days inclusive).

The notice is also available on the website of the Stock Exchanges, www.bseindia.com, www.nseindia.com and on the website of the Company at www.whirlpoolindia.com.

For Whirlpool of India Limited
Roopali Singh
Company Secretary

Gurugram, Haryana
25th January, 2020

ZENOTECH LABORATORIES LIMITED

(CIN- L27100AP1989PLC010122)
Regd. Office: Survey No.250-252, Turkapally Village, Shameerpet Mandal, Hyderabad – 500 078, Telangana State
Ph. No. +91 9032044584/585;
Email: info@zenotech.co.in; www.zenotechlab.com

NOTICE

NOTICEis hereby given, pursuant to Regulation 29(1)(a) read with Regulation 47 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, that a meeting of the Board of Directors of ZENOTECH LABORATORIES LIMITED will be held on **Saturday, February 1, 2020**to consider and approve,*inter-alia*, the Unaudited Financial Results of the Company for the quarter and nine months ended December 31, 2019.

The said Notice is also available at Company's website at www.zenotechlab.com and on the website of Stock Exchange, BSE Limited at www.bseindia.com.

For **Zenotech Laboratories Limited**
Sd/-
Abdul Gafoor Mohammad
Company Secretary & Compliance Officer

Date : January 24, 2020
Place : Hyderabad

Aro granite industries ltd.

(100% Export Oriented Unit)
CIN : L74899DL1988PLC031510
Regd. Office : 1001, 10th Floor, DLF Tower A, Jasola, New Delhi - 110025
Ph. : 011-41686169, **Fax** : 011-26941984, **Email** : arodelhi@arotile.com, **Website** : www.arotile.com

EXTRACT OF STANDALONE AUDITED FINANCIAL RESULT FOR THE QUARTER ENDED 31ST DECEMBER 2019

(Rs. in lacs)

Sl. No.	Particulars	Quarter ended 31.12.2019 Audited	Previous Year ended 31.03.2019 Audited	Corresponding 3 months ended 31.12.2018 Audited
1.	Total Income from operations	4,359.35	17,450.34	4,407.05
2.	Net Profit /(Loss) for the period (before Tax Exceptional and/or Extraordinary items*)	50.61	1,252.66	424.86
3.	Net Profit /(Loss) for the period before tax (after Exceptional and/or Extraordinary items*)	50.61	1,252.66	424.86
4.	Net Profit /(Loss) for the period after tax (after Exceptional and/or Extraordinary items*)	65.95	971.11	416.46
5.	Total Comprehensive Income for the period [Comprising Profit / (Loss) for the period (after tax) and Other Comprehensive Income (after tax)]	51.19	962.70	417.26
6.	Equity Share Capital	1,530.00	1,530.00	1,530.00
7.	Reserves (excluding Revaluation Reserve) as shown in the Audited Balance Sheet of the previous year	16,492.47		
8.	Earnings Per Share (of Rs.10/- each) (for continuing and discontinued operations)- 1. Basic: 2. Diluted:	0.33 0.33	6.29 6.29	2.20 2.20

Note :
The above is an extract of the detailed format of Quarterly/Annual Financial results filed with the Stock Exchange under Regulation 33 of the SEBI (Listing and other Disclosure Requirements (Regulations) 2015. The full format of the Quarterly/Annual Financial results is available on the websites of the Stock Exchange(s), www.bseindia.com and www.nseindia.com and the Company's website www.arotile.com.

For and on behalf of the Board
-Sd-
Sunil Kumar Arora
Managing Director

Place : Hosur, Tamil Nadu
Date : January 24, 2020

JK AGRI GENETICS LIMITED

Regd. Office : 7, Council House Street, Kolkata - 700 001
Admn. Office : 1-10-177, 4th Floor, Varun Towers, Begumpet, Hyderabad - 500 016
CIN : L01400WB2000PLC091286
Website : www.jkagri.com, E-mail : info@jkagri.com, Ph. : 040-66316858, Fax : 040-27764943

Extract of Unaudited Financial Results for the Quarter and Nine Months ended 31st December 2019 (₹ in Lacs)

Particulars	Quarter Ended (Unaudited) 31.12.2019	Quarter Ended (Unaudited) 31.12.2018	Nine Months Ended (Unaudited) 31.12.2019	Nine Months Ended (Unaudited) 31.12.2018
Total Income from Operations (Net)	3,159.58	2,326.92	14,916.50	14,749.24
Profit before Interest, Depreciation & Taxes (PBIDT)	(99.49)	(397.56)	796.02	1,170.37
Net Profit / (Loss) before tax from ordinary activities and Exceptional Items #	(407.79)	(744.59)	(168.49)	258.80
Net Profit / (Loss) after tax from Ordinary activities and Exceptional Items #	(378.26)	(520.45)	(152.95)	245.84
Total Comprehensive Income for the period [Comprising Profit / (Loss) for the period (after tax) and Other Comprehensive Income (after tax)]	(382.11)	(521.23)	(164.49)	243.50
Equity Share Capital (₹ 10/- per Share)	360.39	360.39	360.39	360.39
Earning Per Share (of ₹ 10/- each)				
- Basic and Diluted (₹)	(10.50)	(14.44)	(4.24)	6.82

Notes :
1. The above is an extract of the detailed format of Quarterly Financial Results filed with the Stock Exchange under Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015. The full format of the Quarterly and Nine Months Financial Results are available on the Stock Exchange website **(www.bseindia.com)** and Company's website **(www.jkagri.com)**.
2. The Company's business is of seasonal nature, therefore results of the current Quarter are not representative of full year's performance.

\# The Company does not have any Exceptional items to report in above periods.

JK seeds

For JK Agri Genetics Limited

Bharat Hari Singhania
Chairman

Place : New Delhi
Date : 23rd January, 2020

ICICI Prudential Asset Management Company Limited

ICICI PRUDENTIAL MUTUAL FUND TARAKKI KAREIN!

Corporate Identity Number: U99999DL1993PLC054135

Registered Office: 12th Floor, Narain Manzil, 23, Barakhamba Road, New Delhi - 110 001.
Corporate Office: One BKC, 13th Floor, Bandra Kurla Complex, Mumbai - 400 051.
Tel.: +91 22 2652 5000, Fax: +91 22 2652 8100, Website: www.iciciprumf.com,
Email id: enquiry@icicipruamc.com
Central Service Office: 2nd Floor, Block B-2, Nirlon Knowledge Park, Western Express Highway, Goregaon (E), Mumbai - 400 063. Tel.: 022 2685 2000 Fax: 022 26868313

Notice to the Investors/Unit holders of ICICI Prudential Medium Term Bond Fund and ICICI Prudential Equity - Arbitrage Fund (the Schemes)

Notice is hereby given that ICICI Prudential Trust Limited, Trustee to ICICI Prudential Mutual Fund has approved declaration of the following dividend under the dividend option of the Schemes, subject to availability of distributable surplus on the record date i.e on January 30, 2020*:

Name of the Schemes/Plans	Dividend (₹ per unit) (Face value of ₹ 10/- each)#	NAV as on January 23, 2020 (₹ per unit)
ICICI Prudential Medium Term Bond Fund$		
Quarterly Dividend	0.2995	10.8711
Plan B - Quarterly Dividend	0.2893	10.7537
Direct Plan - Quarterly Dividend	0.3285	11.4316
ICICI Prudential Equity - Arbitrage Fund@		
Dividend	0.0552	13.6396

$ The dividend payout will be subject to the availability of distributable surplus and may be lower depending upon the extent of distributable surplus available on the record date under the dividend option of the Scheme.

@ The dividend amount payable will be dividend per unit as mentioned above or the distributable surplus to the extent of NAV movement since previous record date, available as on record date.

\# Subject to deduction of applicable statutory levy.

* or the immediately following Business Day, if that day is a Non - Business Day.

Dividend will be paid to all the unit holders/beneficial owners whose names appear in the register of unit holders/Statement of beneficial owners maintained by the Depositories, as applicable under the dividend option of the Schemes, at the close of business hours on the record date.

It should be noted that pursuant to payment of dividend, the NAV of the dividend option of the Schemes would fall to the extent of dividend payout and statutory levy (if applicable).

Suspension of trading of units of ICICI Prudential Value Fund - Series 11:

The units of ICICI Prudential Value Fund - Series 11 are listed on Bombay Stock Exchange Limited (BSE). The units of ICICI Prudential Value Fund - Series 11 will not be available for trading on account of maturity with effect from January 27, 2020.

For the purposes of redemption proceeds, the record date shall be January 29, 2020.

For ICICI Prudential Asset Management Company Limited
Sd/-
Authorised Signatory

Place : Mumbai
Date : January 24, 2020

No. 007/01/2020

To know more, call 1800 222 999/1800 200 6666 or visit www.iciciprumf.com

BSE Disclaimer: It is to be distinctly understood that the permission given by BSE Limited should not in any way be deemed or construed that the Scheme Information Document (SID) has been cleared or approved by BSE nor does it certify the correctness or completeness of any of the contents of the SID. The investors are advised to refer to the SID for the full text of the Disclaimer clause of the BSE Limited.

As part of the Go Green Initiative, investors are encouraged to register/update their e-mail id and mobile number to support paper-less communications.

To increase awareness about Mutual Funds, we regularly conduct Investor Awareness Programs across the country. To know more about it, please visit https://www.iciciprumf.com or visit AMFI's website https://www.amfiindia.com

Mutual Fund investments are subject to market risks, read all scheme related documents carefully.

Andhra Bank

ఆంధ్రా బ్యాంక్
आन्ध्रा बैंक
Andhra Bank
(A Govt. of India Undertaking)

Head Office: 5-9-11, Dr. Pattabhi Bhavan, Saifabad, Hyderabad – 500 004

NOTICE

Pursuant to Regulation 47(1) of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, Notice is hereby given that a meeting of Board of Directors of the Bank is scheduled to be held on Wednesday, February 05, 2020, inter-alia to consider and approve the Reviewed Standalone and Consolidated Financial Results of the Bank for the Third Quarter / Nine months ended on December 31, 2019.

The Notice of Board Meeting is available on the Bank's website http://www.andhrabank.in at the following link –Investor Relations –Information to Shareholders and is also available on the website of the National Stock Exchange of India Ltd and BSE Ltd.

Place : Hyderabad
Date : 24.01.2020

(Raghuram Mallela)
Company Secretary

WELSPUN CORP LIMITED

(Corporate Identification Number – L27100GJ1995PLC025609)
Reg. Office: Welspun City, Village Versamedi, Taluka Anjar, Dist. Kutch, Gujarat-370110.
Tel. No. +91 2836 662079, Fax No. + 91 2836 279060,
Corp. Office: Welspun House, 5th Floor, Kamala Mills Compound, Senapati Bapat Marg, Lower Parel (W), Mumbai, Maharashtra – 400013. CompanySecretary_WCL@welspun.com; www.welspuncorp.com

NOTICE

Notice is hereby given pursuant to Regulation 47(1)(a) of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, a meeting of the Board of Directors of the Company is scheduled to be held on**Monday, February 03, 2020**, inter alia, to consider and approve the standalone as well as the consolidated Un-audited Financial Statements of the Company for the quarter and nine months ended December 31, 2019.

Further, trading window for dealing in the securities of the Company by the Insiders, as defined under the SEBI (Prohibition of Insider Trading) Regulations, 2015 is closed from **Wednesday, January 1, 2020 till 48 hours after the declaration of the results**.

For**Welspun Corp Limited**
Sd/-
Pradeep Joshi
Company Secretary
FCS- 4959

Place : Mumbai
Date : January 24, 2020

MILKFOOD LIMITED

CIN: L15201PB1973PLC003746
Regd. Office: P.O. Bahadurgarh-147021
Distt.: Patiala (Punjab)
Tel: 0175- 2381404/2381415, Fax: 0175-2380248
E-mail: milkfoodltd@milkfoodltd.com; Website: www.milkfoodltd.com

milkfood

NOTICE OF CANCELLATION OF EXTRA-ORDINARY GENERAL MEETING

Notice is hereby given that the Extra-ordinary General Meeting (EGM) of the members of the Company which was scheduled to be held on Friday, 7th February, 2020 for the reclassification of M/s. Blue Skies Investments Private Limited and M/s. Snowhite Holdings Private Limited forming part of the Promoter Group from "Promoter and Promoter Group" category to "Public" category, stand cancelled.

Further, the e-voting facility and the Book closure in respect of the said EGM also stand cancelled.

For MILKFOOD LIMITED
Sd/-
(Rakesh Kumar Thakur)
Company Secretary

Place: New Delhi
Date: 24.01.2020

Narayana Hrudayalaya Limited

CIN – L85110KA2000PLC027497

Registered Office: 258/A, Bommasandra Industrial Area, Anekal T.Q. Bangalore - 560 099.
Corporate Office: 261/A, Bommasandra Industrial Area, Anekal T.Q. Bangalore - 560 099.
Email id: investorrelations@narayanahealth.org
Website: https://www.narayanahealth.org
Phone: 080-7122 2222 / 2129 / 2802

NOTICE

Notice pursuant to Regulation 47(1)(a) of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, is hereby given that the meeting of the Board of Directors of the Company will be held on **Friday, 31st January, 2020,** inter-alia, to consider and approve the Unaudited financial results for the third quarter ended **31st December 2019.**

The intimation is also available on the website of BSE Limited and National Stock Exchange of India Limited where the Company's shares are listed and shall also be made available on the Company's website **(www.narayanahealth.org).**

For Narayana Hrudayalaya Limited
Sd/-, Sridhar S.
Group Company Secretary, Legal & Compliance Officer

Place: Bengaluru
Date: 24-01-2020

SATRA PROPERTIES (INDIA) LIMITED

Regd off: Dev Plaza, 2nd Floor, Opp. Andheri Fire Station, S.V. Road, Andheri (W), Mumbai -400 058. Maharashtra
Tel.: 91-22- 2671 9999, **Fax** : +91- 22-2620 3999
Email :info@satraproperties.in **Website** : www.satraproperties.in
CIN : L65910MH1983PLC030083

NOTICE

NOTICE is hereby given pursuant to Regulation 29 read with Regulation 47 of SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015 that the meeting of the Board of Directors of the Company is scheduled to be held on Friday, **January 31, 2020** at 07:00 PM at the Registered Office of the Company, inter-alia, to consider and approve, the Un-audited Financial Results of the Company for the Third quarter ended December 31, 2019 as prescribed under Regulation 33 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015.

The said notice may be accessed on the Company's website at www.satraproperties.in and also on the website of the Stock Exchange at www.bseindia.com, where the shares of the Company are listed.

For Satra Properties (India) Limited,
(CIN: L65910MH1983PLC030083)
Sd/-
Praful Satra
Chairman & Managing Director
DIN: 00053900

Place: Mumbai
Date: 24th January 2020

THE SINGARENI COLLIERIES COMPANY LIMITED

(A Government Company)
Regd. Office: Kothagudem Collieries - 507 101

e-Procurement TENDER NOTICE

Tenders have been published for the following Services / Material Procurement through e-procurement platform. For details, please visit **https://tender.telangana.gov.in - or - https://www.scclmines.com**

NIT/Enquiry No.-Description/Subject-Last date and time for Submission of bid (s)

E1119O0394 - EXCAVATION, LOADING, TRANSPORTATION, DUMPING, SPREADING & LEVELLING ETC., OF 6.30 LBCM OF TOP SOIL WITH HIRED CONVENTIONAL EQUIPMENT AT KISTARAM OCP, KGM AREA DURING A PERIOD OF 8 MONTHS - **27/01/2020 - 15:00 hrs.**

E0519O0378 - Procurement of No bake binders A & C for use at Central workshop, KGM - **10/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0519O0384 - Procurement of K-2 Magnasite & Standard Magnasite Bricks (as per drawing SFS -42869 & 41637) for use at Central workshop, Kothagudem - **10/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0519O0379 - Cleaning, Painting & Hydrostatic Stretch test of 2 Ltr, 2.16 Ltr, 2.8 Ltr and 6 Ltr capacity Medical / Compressed Air cylinders being used at Rescue Service points of SCCL and Singareni Bhavan, Hyderabad - **10/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0219O0392 - Procurement of Tungsten Carbide Cutter Picks for 500 TPH Feeder Breakers on RC basis for 2 years against Open Enquiry through Tender cum Reverse-auction - **11/02/2020 - 17:00 hrs.**

E1019O0399 - Procurement of Energy Meter Reading Instrument CMRI - **12/2/2020 - 17:00 hrs.**

E1519O0387 - Structural Stability Analysis of Steel Bunkers, Gantries and Civil Structures of Various CHPs of SCCL - **12/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0419O0406 - Procurement of HDPE Pipes on RC basis for one year period through Tender-Cum Reverse Auction - **12/02/2020 - 17:00 hrs.**

E1519O0405 - Procurement of different types of Wire Rope Slings under Rate contract for a period of 2 years - **12/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0219O0367 - Procurement of Simplex chains for IR/ Atlas Copco make Feeder Breakers and Flight Bar Chains for ELECON & BEC make Feeder Breakers under Rate Contract for a period of 02 years against Open Enquiry through Tender cum Reverse-auction - 12/2/2020 - 17:00 hrs.

E0819O0396 - Procurement of Spares for Man Riding Chair Lift system on Rate Contract for 2 years - **12/02/2020 - 17:00 hrs.**

E0519O0386 - Procurement of Chemicals like Liquid Chlorine Gas and Common Salt for use at STPP - **18/02/2020 - 17:00 hrs.**

NIT No., Date-Name of the work-ECV-Last date & time for Submission of bids

CW/STPP/E-26/T-**37/2019-20, Dt. 21.01.2020-"Providing Vehicle parking sheds in front of CISF time office at STPP, Jaipur (V&M), Mancherial Dist., Telangana State" - Rs. 49,22,057/- up to 04:30 PM on 12.02.2020.**

PR/2019-20/MP/CVL/LWA/107 **GM (MP) – DGM (Civil), STPP**

Gujarat Informatics Limited

GIL Enabling e-Governance

Block no. 2, 2nd Floor, Karmayogi Bhavan, Sector 10 A, Gandhinagar-382010 (Gujarat) Ph. : 079-23256022, Fax: 079-23238925

NOTICE FOR INVITING BIDS

GIL invites bids through E-tendering for Selection of Agency for Supply, Installation, Commissioning & Warranty Support of various Equipment's for the Implementation of Video Surveillance System at various Government Institutes/colleges working under Office of the Commissioner of Higher Education, Government of Gujarat. Interested parties may visit **http://www.gil.gujarat.gov.in** or **https://www.gil.nprocure.com** for eligibility criteria & more details about the bids.

- Managing Director

SHALIMAR PAINTS LIMITED

CIN: L24222HR1902PLC065611
Regd Office: Stainless centre, 04th Floor, Plot No.50, Sector-32, Gurugram, Haryana-122001
Website: www.shalimarpaints.com, **e-mail:** askus@shalimarpaints.com

NOTICE

Notice is hereby given, pursuant to Regulation 47 read with Regulation 29 of the Securities and Exchange Board of India (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, that the meeting of the Board of Directors of Shalimar Paints Limited ("Company") will be held on Wednesday, February 5, 2020, inter alia, to consider and approve the Unaudited Financial Results of the Company for the Quarter/nine months ended 31st December, 2019.

The information contained in this notice is also available on the Company's website i.e., www.shalimarpaints.com and on the websites of the Stock Exchanges where the Company's shares are listed i.e. BSE (www.bseindia.com) and NSE (www.nseindia.com) respectively.

For **Shalimar Paints Limited**
Sd/-
Gautam
Company Secretary

Dated: January 24, 2020
Place: Gurugram

DiGiSPICE Technologies Limited

(formerly Spice Mobility Limited)
Regd. Office: 622, 6th Floor, DLF Tower A, Jasola Distt. Centre, New Delhi -110025; **Tel.:** 011- 41251965; **Email:** complianceofficer@smobility.in
Website: www.digispice.com; **CIN:** L72900DL1986PLC330369

NOTICE

Notice is hereby given that pursuant to Regulation 29 read with Regulation 47 of the SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirements) Regulations, 2015, a meeting of the Board of Directors of the Company will be held on Tuesday, the 4th February, 2020 to inter-alia consider and approve the Un-audited Financial Results of the Company for the quarter & nine months period ended 31st December, 2019.

A copy of the aforesaid Notice and the Financial Results after approval by the Board in the aforesaid Meeting will be available on the website of the Company at www.digispice.com.

By Order of the Board
For **DiGiSPICE Technologies Limited**
(formerly Spice Mobility Limited)
M R Bothra
Vice President – Corporate Affairs & Company Secretary

Date : 23rd January, 2020
Place: New Delhi

Reliance Industries Limited

Growth is Life

Regd.office: 3rd Floor, Maker Chambers IV, 222, Nariman Point, Mumbai - 400 021.
Phone: 022-3555 5000, Email: investor.relations@ril.com
CIN: L17110MH1973PLC019786

NOTICE

NOTICE is hereby given that the following certificate(s) issued by the Company are stated to have been lost or misplaced and Registered Holders thereof have applied for the issue of duplicate certificate(s).

Sr. No.	Folio No.	Name / Joint Names	Shares	Certificate Nos. From - To	Distinctive Nos. From - To
1	117159453	Akshay Babubhai Pakvasa	54	57349998-998	1589303263-316
		Sonal A Pakvasa	54	62412642-642	2203074644-697
2	117159445	Akshay Pakvasa	54	57349997-997	1589303209-262
		Sonal Pakvasa	54	62412641-641	2203074590-643
3	103245705	Bharatendu Dhoundiyal	63	57544977-977	1595353231-293
			63	62244713-713	2188377036-098
4	3382516	Chandrakant Lalji Gala	40	62634076-076	2220183305-344
5	53663818	Dhansujhbhai Nathubhai Kuber Patel	21	10611819-819	189669363-383
		Ushaben Dhansukhbhai Patel	21	54409605-605	1288232168-188
		Dhansukhbhai Patel	42	62367530-530	2197771357-398
6	68140862	Dheeraj Bhamri	25	16078794-794	401742695-719
			18	58457520-520	1624828459-476
			43	66759551-551	6884498253-295
7	83506016	Divya Shetty	70	62540555-555	2213590783-852
8	75077033	J M Bankar	100	66716600-600	6880947594-693
9	84933805	Kalawati Sharma	20	59682724-724	2181370896-915
			40	59682725-725	6862778142-181
10	107009186	Kedar Lal Galav	18	58048235-235	1610084010-027
			18	61914364-364	2181372504-521
			36	66525089-089	6862786599-634
11	103220079	Khemchand Grover	90	66435196-196	6855994201-290
12	114138595	Kiran Gaikwad	18	62072675-675	2183128688-705
		Sharad S Gaikwad	36	66737920-920	6882810667-702
13	64158899	Kishan Kumar S	40	11499055-055	207398255-294
			40	53399900-901	1249740475-514
			80	62524440-440	2212220798-877
			160	66794543-543	6887067689-848
14	59564765	Kolay Properties (P) Limited	100	11789275-276	216188736-835
			100	53822318-319	1262449740-839
15	48798233	Krishna Kumar Mimani	100	56304464-465	120796751-850
		Basant Kumar Mimani	50	56304466-466	6850001-050
			50	56304467-467	229130556-605
			200	62580289-289	2216635732-931
16	80606290	Krovvidi Sarath Kumar	116	66788270-270	6886604807-922
17	65449986	Lalit Gogoi	100	66895168-168	6895320335-434
18	55005478	Manas Kumar Pal	20	11454894-894	206533709-728
			20	50901490-490	1164983204-223
			63	58409884-884	1622884739-801
			103	62554590-590	2214711080-182
19	70227924	Manjula Ray	30	16370024-025	407114900-929
		Debapriya Priyadarsi	30	53147628-629	1245040810-839
			60	66890196-196	6894959995-054
20	70991675	Meenu Kumar	30	14766251-252	394155685-714
			30	52888666-667	1241156380-409
			60	62222528-528	2186346992-051
			120	66418014-014	6854339548-667
21	108930465	Ms Hema Sahu	18	61902208-208	2181231360-377
			36	66511490-490	6861902371-406
22	68458331	Pronob Kumar Chowdhury	25	59624324-324	400497845-869
			25	59624325-325	2191246414-438
			50	66496422-422	6860813205-254
23	110104874	Rajan Sood	18	57538606-606	1595148911-928
		Shaila Sood	36	66437926-926	6856293145-180
24	53306616	Ramesh Vasudev Shetti	40	11461007-007	206657974-013
		Vinutha Shetti	40	53402062-063	1249783715-754
			36	58462241-241	1625020988-023
25	109498303	Rani	45	57541040-040	1595228431-475
		Gurmeet Singh	45	62241994-994	2188123623-667
26	53663826	Sanmukhbhai Nathubhai Patel	21	10611820-820	189669384-404
		Madhuben Sanmukhai Patel	21	54409606-606	1288232189-209
		Sanmukhbhai N Patel	42	62367531-531	2197771399-440
27	119446425	Sarojini Jayarama Shetty	63	62387357-357	2199898967-029
			63	66636543-543	6872025411-473
28	100243256	Sarojini Mandrekar	18	57732965-965	1600886382-399
			18	62056815-815	2182930210-227
			36	66713832-832	6880637225-260
29	46212029	Sharifa Basheera	50	51137288-288	1171635228-277
		Mohd Ameerullah Khan	100	66768888-888	6885193963-062
30	46212061	Sharifa Basheera	50	51137289-289	1171635278-327
		Sharifa Atiya	100	66768889-889	6885194063-162
31	128022255	Sharmila Mazumdar	45	57913923-923	1606299340-384
		Swarajit Mazumdar	45	62591081-081	2217540461-505
			90	66875757-757	6893985604-693
32	4869095	Shive Shankar Bhimwal	25	6493473-473	136757590-614
			22	10513112-112	188107685-706
			47	66753114-114	6884008678-724
33	70519453	Sri Lalit Gogoi	240	66895170-170	6895320555-794
34	55482527	Suhail Ahmad	40	10805888-888	193724674-713
		Rabia K Siddiquei	40	53324506-507	1248232595-634
			80	62292622-622	2191828859-938
35	21286672	Suniti Kamalakar Sakhalkar	40	53368750-751	1249117475-514
			80	62468897-897	2208322415-494
36	125756894	Supranab Lahiri	109	57921323-323	1606521119-227
		Aparna Lahiri			
37	31336953	V K Sethi	20	4011034-034	63429979-998
			264	66427106-106	6855171318-581
38	110550424	Vijaya Sankar Koneru	45	57780320-320	1602309093-137
			45	62506524-524	2211058567-611
39	70398117	Vikas Ramdas Chaudhari	60	62453414-414	2206979070-129
		Ramdas Sunatu Chaudhari			
40	7370725	Vimalkumar Sethi	220	66427099-099	6855170786-005
		Total	**5253**		

The Public is hereby warned against purchasing or dealing with these securities any way. Any person(s) who has / have any claim in regard of the securities, should lodge such claim with the Company's Registrar and Transfer Agents viz. **"KFin Technologies Private Limited"** Selenium Tower B, Plot No. 31-32, Gachibowli Financial District, Nanakramguda, Hyderabad - 500 032, **within Seven (7) days** from the date of publication of this notice, failing which, the Company will proceed to issue duplicate certificate(s) in respect of the aforesaid securities.

for Reliance Industries Limited
Sd/-
Savithri Parekh
Joint Company Secretary and Compliance Officer

Place : Mumbai
Date : 24th January, 2020

www.ril.com

ਆਖ਼ਿਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ

ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਗਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਹਿਜ਼ ਗੱਲਾਂ। ਬਦਲਿਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਨਾ ਲੋਕ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ। ਰੋਜ਼ ਮਰਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਤੁਰਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਯਕੀਨ ਮੰਨਿਓ ਜੇ ਚਾਰ ਕੁੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰਾਸਤਾ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਘੁੱਟਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ! ਬਹੁਤ ਔਖਾ! ਦੋ, ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਘਬਰਾਹਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸਨੇ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ 2012 ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਖ਼ਿਰ ਬਦਲਿਆ ਕੀ? ਬਸ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਹਿਣ ਵਾਲਾ। ਨਿਰਭਿਆ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਤੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ। ਰੇਪ! ਇਕ ਔਰਤ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕਤ ਕਤਲ। ਰੁਕੋ ਰੁਕੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰੇ ਹੋਏ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਥੋਂ ਭੱਜ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਜਾਈਏ ਕਿੱਥੇ? ਕੀ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਕਹਿ ਸਕੀਏ? ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ! ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਇਹ ਤਾਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਪਰ ਉਹ ਜਾਨਵਰ ਰੂਪੀ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਜੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਨਵਰ ਹੁੰਦੇ ਫੇਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ?

"ਇਕ ਦੇ ਮਗਰ ਸੀ ਚੋਖੇ ਲੱਗੇ, ਜਾਨ ਬਚਾਵਣ ਦੇ ਲਈ ਭੱਜਾ, ਬਾਹਵਾ ਭੱਜਾ ਚੋਖਾ ਭੱਜਾ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਆਖ਼ਰ ਬੇਵਸ ਹੋਕੇ ਉਹਨੇ, ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੂਛਲ ਲੈ ਕੇ, ਮਾੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਪਾਇਆ, ਸਾਰੇ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ, ਪਰ!!!

ਜੇ ਉਥੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਫੇਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ?"

ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਾਬਿਰ ਅਲੀ ਸਾਬਿਰ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਸਤਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। 2008 ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, 2012 ਵਿਚ ਨਿਰਭਿਆ, ਫੇਰ 2017 ਵਿਚ ਆਸਿਫ਼ਾ ਤੇ ਹੁਣ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਪਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਰੇਕ 15 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਔਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤ ਨਾਲ, ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਘਰ 'ਚ ਨਿਵੇੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਰੀਰਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਉਹਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਕੇ। ਸਮਝ ਨੀ ਆਉਂਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਕੀ ਜੋ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਉਹਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਹਰੇਕ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ, ਲੋਕ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਲਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਸਿਆਸੀ ਮੰਚਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉੱਠਦੀਆਂ ਨੇ, ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫੇਰ ਇਕ ਅਣਹੋਣੀ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ। ਕੋਈ ਏਨਾ ਜ਼ਾਲਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੁੱਖ, ਚੀਕਾਂ, ਹਉਂਕੇ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਹਰੇਕ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨ ਏਨਾ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ 2012 ਵਿਚ ਦਾਮਿਨੀ/ਨਿਰਭਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀ ਪਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਛੋਟੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਰਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਲਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਸ ਇਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਕਿਰਨ ਲਕੋਏ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੇ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉੱਡ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸਹਿਮ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਾਡੀ ਧੀ ਨਾਲ! ਪਰ ਜ਼ੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਤਾਂ ਸੱਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ ਪਏ ਨੇ। ਪਰ ਇਹਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਾਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ....

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬੰਦੇ ਬਿਰਖ ਹੋ ਗਏ,
ਫ਼ੈਸਲੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਕ ਗਏ,
ਆਖੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜੜੇ ਘਰੀਂ ਜਾਣ ਹੁਣ,
ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਏਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ"

ਇਹ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਵੀ ਨੇ ਜਿਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਪੀੜਤ ਕੁੜੀਆਂ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਸਪੇਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਨੂੰ ਹੀ ਪਿਤਰਸਤਾ (Patriarchy) ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ।

ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਰੋਹ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹੀਲੇ ਵਸੀਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ? ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ੌਫ਼ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਏਧਰੋਂ ਉਧਰੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਕੁੜੀਏ ਬਹੁਤਾ ਹੱਸਿਆ ਨਾ ਕਰ, ਏਧਰ ਉਧਰ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਕਰ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਕਰ, ਏਥੇ ਨਾ ਜਾਇਆ ਕਰ, ਉਥੇ ਨਾ ਜਾਇਆ ਕਰ, ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ! ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੁਣ ਏਨਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਗ਼ਲਤ ਹੁੰਦਾ ਉਥੇ ਬੋਲੋ, ਜੇ ਹੱਸਣ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੱਸੋ, ਰੋਣਾ ਆਉਂਦਾ ਰੋਵੋ (ਰੋਣਾ ਇਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਰੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਰੋਣਾ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਤੇ ਰੋਣਾ ਕਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਹੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਉਂਝ ਕੋਈ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਤਿਲ ਜਾਂ ਡਾਕੂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ), ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਨੁਰਾਧਾ ਬੈਨੀਵਾਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ (ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ) ਉਹਨੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਘੁੰਮੇ, ਬੇਖ਼ੌਫ਼! ਤੇ ਉਥੇ ਜੋ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਬੜਾ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ, ਪਰ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਏਨੀ ਸਪੇਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਕਿਹਾ....

"ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਭੁਰਕੇ ਦੇਖ, ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਤੁਰਕੇ ਦੇਖ"

ਇਕ ਕਦਮ ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਟੋ, ਇਕ ਕਦਮ ਮੈਂ ਪੁੱਟਦੀ ਹਾਂ। ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ, ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੇਸ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਜੂਦ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ (ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤ ਦਾ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ)।

ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਨੂੰ ਏਨੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਓ ਕਿ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝਿਜਕ ਜਾਂ ਖ਼ੌਫ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਇਸਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪੈਮਾਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਰਹੇ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਾ ਭਰੀ ਹੋਵੇ) ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਅਸਮਾਨ ਤਾਂ ਇਕ ਹੀ ਹੈ ਨਾ, ਇਹਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਓ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਆਸਮਾਨ ਥੋਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਬੇਝਿਜਕ ਆ ਸਕਾਂ।

—ਪ੍ਰੋ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਕਾਮਰਸ ਵਿਭਾਗ, ਐਸ.ਡੀ. ਕਾਲਜ, ਬਰਨਾਲਾ। *(ਧੰਨਵਾਦ ਸ.ਪ.)*

ਮਿਲਕਫੂਡ ਲਿਮਟਿਡ **milkfood**

ਸੀ ਆਈ ਐਨ : L15201PB1973PLC003746
ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ : ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਬਹਾਦੁਰਗੜ੍ਹ-147021
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ : ਪਟਿਆਲਾ (ਪੰਜਾਬ); ਫੋਨ : 0175-2381404/2381415
ਫੈਕਸ : 0175-2380248; E mail: milkfoodltd @milkfoodltd.com
Website : www.milkfoodltd.com

ਅਸਾਧਾਰਣ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ

ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ (ਈ ਜੀ ਐਮ) ਜਿਹੜੀ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ, 7 ਫਰਵਰੀ, 2020 ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਿਊ ਸਕਾਈਜ਼ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਨੋਵਾਈਟ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪਰੋਮੋਟਰ ਗਰੁੱਪ "ਪਰੋਮੋਟਰ ਐਂਡ ਪਰੋਮੋਟਰ ਗਰੁੱਪ" ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਦੀ "ਪਬਲਿਕ" ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੀਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਾਲ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਈ ਜੀ ਐਮ ਲਈ ਈ ਵੋਟਿੰਗ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਬੁਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਾਸਤੇ ਮਿਲਕਫੂਡ ਲਿਮਟਿਡ
ਸਹੀ/-
ਥਾਂ : ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ)
ਮਿਤੀ : 24.01.2020 ਕੰਪਨੀ ਸੈਕਰੇਟਰੀ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

—ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ (ਡਾ.)

'ਸ਼ਹਾਦਤ' (ਅਰਬੀ) ਦਾ ਸ਼ਾਬਿਦਕ ਅਰਥ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣੀ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ, ਸਹੀ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਿਸ਼ਚੈ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਅਹੂਤੀ ਦੇਣੀ 'ਸਚਖੰਡ' ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਤੁਛ ਭੇਟਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਅਤੇ 'ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਬੇ ਕ' ਸਰਬੰਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਇਸ ਨਿਸ਼ਚੈ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦਾ ਸਰੋਕਾਰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਸੀਮ ਤੇ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਦਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਕੰਮਲ ਭਰੋਸਾ ਤੇ ਨਿਸਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹਿਤ ਸਾਜਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰਨ ਸਹਿਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੈਵੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪਦ ਧਰਮ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਨਾਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਪਰ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਕਰਨਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਤੱਵ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ' ਲਈ ਯਹੂਦੀ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਸਮਰਪਣ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਈਸਾਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾਸ੍ਰੋਤ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਵਿਚ ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਾ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜਾ ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਦਾ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਮੌਤ ਕਬੂਲਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੈ।

ਹੈ ਹੈ ਹੈ ਸਭ ਜਗ ਭਯੋ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸੁਰ ਲੋਕ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ 'ਤੇ ਲੋਕਾਈ ਚਿ ਬੇਹੱਦ ਅਫਸੋਸ, ਦੁੱਖਮਈ ਹੈਰਾਨਗੀ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ਜਾਂ ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸੰਸਾਰਕ ਤੇ ਪਰਮਾਰਥਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਅਦੁੱਤੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਮਗਰੋਂ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰੂਹ ਭਰਨ 'ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਵਿਚਲਾ ਸੰਤੁਲਨ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ, ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕ ਮਾਤਰ ਅਮਲ ਵੀ ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੀਰੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਸਤਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ 'ਇਕ ਜੋਤ ਤੇ ਜੁਗਤ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਰਤਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦੈਵੀ ਜੁਗਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਬੀਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਿਡਰਤਾ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਮਿਸਾਲ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿਚ ਜੂਝ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਗ਼ਲ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸਰਹਿੰਦ ਵਾਲੀ 'ਕੰਧ' ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲੱਛਣਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਲੱਛਣ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਹਕੂਮਤ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਅਕੀਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਦ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਹਟੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪਦਵੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਾਰ ਉਕਤ ਲੱਛਣ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਰਹੇ। ਮੁਗ਼ਲ ਹਕੂਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਜੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਠੁਕਰਾਈਆਂ। ਜੇ ਮੁਗ਼ਲ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਹਿਰ ਦੇ ਹੱਦ-ਬੰਨੇ ਟੱਪਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਅੱਪੜ ਗਏ ਸਨ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਨੀਂਹਾ ਵਿਚ ਚਿਣ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜੇ ਮੁਗ਼ਲ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਅਤਿ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਚਨ 'ਹੁਣ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਪੁਟੀ ਗਈ ਹੈ' ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮੁਗ਼ਲ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿੱਲ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਜਦ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਇਆ। ਇਹ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਗ਼ਲ ਦਰਬਾਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਿਡਰਤਾ ਤੇ ਠਰ੍ਹੰਮੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਬਾਦਲੀਲ ਚਿੱਤ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਰਾਜਸੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਘਟਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਓਨਾ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਉਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਝੁਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਕਤ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਤੇ ਹਾਵ-ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁੱਖ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਨੂੰ ਉੱਚਤਮ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ (ਪੁੰਨ-ਪਾਪ) ਵਿਚ ਉਲਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨਾਂ 'ਚੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ' ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੈਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਗੰਮੀ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਈ ਹੈ। ਪੋਹ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਆਦਿ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਿੱਛੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਗਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਸਵੈਮਾਣ, ਅਣਖ, ਬੀਰਤਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਜਿਹੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾ ਵੱਡੇ ਸਾਕੇ' ਦੇ ਬੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਸੱਚ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ 'ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ' ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਯਥਾਰਥਕ 'ਮਹਾਨ ਕਥਾ' ਹੈ। ਇਸ ਕਥਾ ਦੇ ਨਾਇਕ ਪਾਤਰ 'ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਕਠਨੁ ਹੈ ਕਿਨਹੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਾ' ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਬਚਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। *(ਧੰਨਵਾਦ ਸ.ਪ.)*

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲੀਏ ?

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਓਨਾ ਕੁ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮੰਨਣੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮੰਨਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮੰਨਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਸੁਣ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਰਤਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਨੁਭਵੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਿੰਨੀ ਪਹਿਲੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਸੌਖੀ ਹੈ, ਓਨੀ ਹੀ ਬਾਣੀ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਸੌਖ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਦੀ ਇਨਸਾਨੀ ਫਿਤਰਤ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਤੁਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਢਾਡੀਆਂ, ਰਾਗੀਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੋਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ 550ਵੇਂ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ 1469-1539 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਆਸਥਾ ਤਾਂ ਨਿਕਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਰਕੇ "ਜਗਤ ਗੁਰ ਬਾਬਾ" ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਿੱਖ-ਗੁਰੂ ਤਕ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ-ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਿੰਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੇਰੇਦਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ-ਬਿੰਬ ਨੂੰ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਡੇਰੇਦਾਰੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤਕ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ-ਕੋਟਿਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮੰਡੀਕਰਨ ਦੀ ਭਾਨਵਾ ਵਿਚ ਜਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਨੁਮਾ-ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਨੁਮਾ-ਧਰਮੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕੋਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਏਜੰਡਾ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਲਚਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ "ਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੌਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਇਸ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਬਾਬਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਰਾਹ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਅਪਵਿੱਤਰ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਰੋਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕੀ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਬਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚੇਤਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਟਿਮਟਮਾ ਤਾਂ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਜਲਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਦੱਸੇ ਕਿ ਨਾਨਕ-ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦੀ ਸਿਧਾਂਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਮਨਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮਲੇਵਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਣਰੰਗੇ ਮਨਾਂ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਬੀਜ ਨੂੰ ਮੌਲਣ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭ ਸਕਾਂਗੇ।

ਸੋਚਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਰਾਸਤਾ ਦਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਮਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹੋ ਮੁਰਾਤਬੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਈਏ ਤਾਂ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਚਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਵਰਗੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਮੌਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਨਾਲ ਉਡਣ ਵੱਲ ਸੇਧਤ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਗ ਰਹਿਤ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਖੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜੇ ਸੁਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਜਿਹੀ ਖੜੋਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਖੜੋਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮਲੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

"ਅਧਿਆਤਮਿਕਾ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰ-ਸੰਕਲਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ-ਜੀਵਨ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੱਖ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਬੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੱਚ ਵਲ ਵਧ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸਨ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਖੜੋਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੜਿਆਂਦ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਟੂਕ ਦੀ ਚੂਲ "ਦੋਹਾਂ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸਿਆਣਾ" ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਬਾਣੀ ਵਿਚ "ਹਿੰਦੂ ਅੰਨਾ ਤੁਰਕੂ ਕਾਣਾ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਰੋਹੜ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰੁੜ੍ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਨਿਕਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਜੰਮਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਘਟਦੀ ਤੁਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹੀ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਸੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ
ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰਿ॥

—ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ
ਮੋਬਾ. 93163-01328 *(ਧੰਨਵਾਦ ਸਿਮਰਨ)*

ਹੁਣ ਆਇਆ ਪਿਆਜ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਅੱਜ ਪਿਆਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 200/250 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵਲੋਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਇਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ-ਇਕ, ਦੋ-ਦੋ ਘਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਾਈ, ਮੋਚੀ, ਝਿਊਰ, ਧੋਬੀ, ਜੁਲਾਹਾ, ਸਰਾਜ਼ ਆਦਿ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਨਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਲ ਤੇ ਨਾਖ਼ੂਨ ਕੱਟਣੇ, ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਗਮੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਨੇਹੇ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਭਾਜੀਆਂ ਵੰਡਣਾ ਜਾਂ ਕਾਰਡ ਵੰਡਣੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਘਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਬਰਾਤ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਸਮੇਂ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਸੀ ਘੀ ਪਾਉਣਾ। ਬਰਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕੋਰੇ ਵਿਛਾ ਕੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਈ ਬਹੁਤ ਸੁਘੜ ਸਿਆਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਚਰਖੇ ਦੇ ਤਕਲੇ ਨਾਲ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਸੀ ਘੀ ਵਰਤਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸ਼ੱਕਰ ਤੇ ਦੇਸੀ ਘੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤਕਲੇ ਨਾਲ ਘੀ ਵਰਤਾਉਣ ਕਰਕੇ ਨਾਈ ਇਕ ਪਾਓ (ਹੁਣ 250 ਗ੍ਰਾਮ) ਦੇਸੀ ਘੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੀ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਘੀ ਵਰਤਾ ਕੇ ਕੁਝ ਬਚਾਅ ਕੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਬਰਾਤ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਵੱਧ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ।

ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਨਾਈ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ। ਸਾਰੇ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਮਹੌਲ ਬੜਾ ਗ਼ਮਗੀਨ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁੜੇ ਸਨ ਕਿ ਹੁਣ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਸੀ ਘੀ ਕੌਣ ਵਰਤਾਏਗਾ? ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਈ ਦਾ ਲੜਕਾ ਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਜੇ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਮਗੀਨ ਬੈਠੇ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਲੜਕਾ ਬੋਲਿਆ, "ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਓ! ਅੱਜ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਗ਼ਮਗੀਨ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਹੋ? ਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਓ," ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਕਾ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਈ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਸੀ ਘੀ ਕੌਣ ਵਰਤਾਇਆ ਕਰੇਗਾ? ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂ ਹੋ, ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਰਾਤ ਤਾਂ ਆਉਣ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਦੇਖਿਓ ਮੇਰੇ ਹੱਥ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਰਾਤ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਇਕ ਪਾਉ ਦੇਸੀ ਘੀ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਵਰਤਾ ਕੇ ਕੁਝ ਵਾਪਿਸ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਗੜਵੀ ਵਿਚ ਦੇਸੀ ਘੀ ਲੈ ਕੇ ਤਕਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਕੌਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਛਟਾਂਕ (16 ਛਟਾਂਕ ਦਾ ਇਕ ਪਾਉ) ਦੇਸੀ ਘੀ ਪਾ ਦਿਉ। ਤਕਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਪਿੰਡਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇੰਝ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਬਰਾਤ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਲੜਕੀ ਦੇਸੀ ਘੀ ਵਾਲੀ ਕੌਲੀ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਬਰਾਤੀਏ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਬਰਾਤੀਏ ਅੱਗੇ ਦੇਸੀ ਘੀ ਵਾਲੀ ਕੌਲੀ ਕਰਕੇ ਪੁਛਿਆ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਕੌਲੀ ਵਿਚ ਦੇਖੋ ਕੀ ਹੈ? ਬਰਾਤੀਆ ਬੋਲਿਆ—ਦੇਸੀ ਘੀ! ਅੱਗੋਂ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਘਿਉ ਖਾਣ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਲੱਦ ਗਏ ਹਨ, ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ ਹਨ।" ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਘੀ ਵਾਲੀ ਕੌਲੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਘਿਉ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ! ਹੁਣ ਪਿਆਜ਼ ਦੇਖੋ, ਖ਼ੁਸ਼ ਰਹੋ। ਇਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਵੇਂ ਹੀ ਚਲੇਗਾ।

—ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੋਬਾ. 98145-72684 *(ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ.ਸੇ.)*

ਨਵੀਂ ਪਹਿਲ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਯੋਜਨਾ

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਮੁਸੁਰਪੁਟਾ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਬੱਚਾ 10ਵੀਂ ਜਾਂ 12ਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਕ ਲਿਆਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸਾਲ 2008 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਪਹਿਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਕ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ, ਦਿੱਲੀ, ਆਗਰਾ ਵਰਗੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਾਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਭੂਟਾਨ ਤਕ ਵੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਨਾਢਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਧਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਥੇ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਚੰਦਾ ਜੋੜ ਕੇ ਹਵਾਈ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਰੀਬ 100 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੋਰ ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਪਿੰਡ 'ਚ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨਤੀਜਾ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਇਹ 80 ਤੋਂ 92 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤਕ ਜਾ ਪੁੱਜਾ ਹੈ।

ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੱਡੀ ਸੋਚ ਸਮੁੱਚੇ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਕ ਖ਼ੁਸ਼ਆਈਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਵੀ ਸਬਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁਸੁਰਪੁਟਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਸ ਜਜ਼ਬੇ ਪਿੱਛੇ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਹ ਬੇਚੈਨੀ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧੂਰੇ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। *(ਧੰਨਵਾਦ ਸ.ਪ.)*

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ : ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਬਿਲੀਆਨਾਇਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ 10 ਮਹਾਨ ਜੇਤੂਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਸਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਦਾ ਜਨਮ 1791 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ 1837 ਈਸਵੀ ਤਕ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੈਨਾਪਤੀ ਰਹੇ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਖੈਬਰ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਮੰਗੋਲ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਚੰਗੇਜ਼ ਖਾਨ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 4,860,000 ਵਰਗ ਮੀਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸ਼ਾਸਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਮਹਾਨ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰਬ ਤੇ ਪੱਛਮ ਰੋਮਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਅਟੀਲਾ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਮਨ ਸ਼ਾਸਕ ਜੂਲੀਅਸ ਸੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਾਇਰਸ ਦਾ ਗ੍ਰੇਟ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜੋ 546 ਬੀਸੀ ਵਿਚ ਪਰਸ਼ੀਆ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਿਆ ਸੀ।

ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸਪੇਨੀ ਸ਼ਾਸਕ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਪਿਜ਼ਾਰੋ (1471-1541) ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਫੁੱਟੇ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅੱਠਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨੌਂਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਈਸਾ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ 200 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਹਨੀਬਲ ਬਾਰਕਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਸਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲੇ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸ਼ਾਸਕ ਤੈਮੂਰ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨਲੂਆ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨ ਜਿਹੇ ਅਜਿੱਤ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਦੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚੋਂ 10 ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਸਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਕਾਇਲ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ਰਾਸ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। *(ਧੰਨਵਾਦ ਸਿਮਰਨ)*

ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਾਰਾਇਣ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ-ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ, ਪੱਟੀ

ਪਰਮ ਆਦਰਣੀਯ ਪਰਮ ਪੂਜਨੀਕ ਦੇਵੀ ਜੀ ਪੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ ਜੀ (ਸੰਚਾਲਕ ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ ਪੱਤਰ ਸਮੂਹ) ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਲਾਈ ਕਢਾਈ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇਵੀ ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਚੌਕ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਪੱਟੀ ਵਿਖੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੇਂ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਪੂਰਣ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਯੋਗ ਟੀਚਰਾਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰਮ ਪੂਜਨੀਕ ਦੇਵੀ ਜੀ ਪੱਟੀ ਵਾਲੇ

ਮਾਸਟਰ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਿਹਨਤ 'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰੋ-ਮੈਨੇਜਰ

ਐਡੀਟਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਅਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਖੇਮਕਰਨੀ ਨੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਰਣਜੀਤ ਨਗਰ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਿਹਨਤ (ਪੰਜਾਬੀ) ਕਨਾਟ ਸਰਕਸ ਪੱਕਾ ਬਾਗ, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਾਲਕ ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ। ਆਰ.ਐਨ.ਆਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 61817/95